

AGSM

Delovna skupnost slovanskih manjšin

Kolofon

© vse pravice pridržane: 2019 – FUEN Federalistična unija evropskih narodnih skupnosti
www.fuen.org

Prva naklada

December 2019 v nemščini,
April 2022 v slovenščini

Uredništvo

Matic Germovšek Žnidaršič

Lektorat, korektorat v slovenščini

Irena Destovnik

Prevod

Julija Schellander-Obid

Oblikovanje

MARGO Graphic Design

Izdajatelj:

FUEN / AGSM Koordination

Schiffbrücke 42

D-24939 Flensburg, Nemčija

telefon: +49 461/12855

email: agsm@fuen.org

spletna stran: www.agsm.fuen.org

Gefördert durch:

Bundesministerium
des Innern, für Bau
und Heimat

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

V sodelovanju z:

NARODNI SVET
KOROŠKIH SLOVENCEV

svet slovenskih organizacij

Kazalo

Kolofon

1. Pozdravne besede
  2. Pregled & zemljevid včlanjenih organizacij
  3. Slovanske manjšine se predstavljajo
- [Kašubi na Poljskem.....10](#)
- [Moliški Hrvati v Italiji.....12](#)
- [Gradiščanski Hrvati v Avstriji.....14](#)
- [Hrvati v Srbiji.....16](#)
- [Lemki na Poljskem.....18](#)
- [Makedonci v Albaniji.....20](#)
- [Makedonci v Grčiji.....22](#)
- [Poljaki na Češkem.....24](#)
- [Pomaki v Bolgariji.....26](#)
- [Pomaki v Grčiji.....28](#)
- [Rusi v Estoniji.....30](#)
- [Karpato-Rutenci v Ukrajini.....32](#)
- [Srbi na Hrvaškem.....34](#)
- [Slovaki in Čehi v Romuniji.....36](#)
- [Slovaki na Češkem.....38](#)
- [Slovaki na Madžarskem.....40](#)
- [Slovenci v Italiji.....42](#)
- [Koroški Slovenci v Avstriji.....44](#)
- [Lužiški Srbi v Nemčiji.....46](#)
- [Čehi na Hrvaškem.....48](#)
- [Čehi na Slovaškem.....50](#)
- [Belorusi v Estoniji.....52](#)
- [Osrednja organizacija »Zveza narodnih manjšin v Estoniji« ...
.....54](#)
- [Osrednja organizacija »Zbor narodnih skupnosti v Ukrajini«.....56](#)
4. Koordinacija in dejavnosti AGSM
  5. Kontaktne informacije
  6. FUEN
  7. Seznam virov & izključitev odgovornosti

*Za vsa besedila velja:
Za boljšo berljivost uporabljamo
generični moški spol,
ki vključuje tudi ženske
in druge spolne identitete.*

Drage bralke, dragi bralci,

v imenu Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti vas lepo pozdravljam. Organizacija, ki obstaja že preko 70 let, je najpomembnejša zagovornica in največja osrednja organizacija avtohtonih narodnih manjšin, narodnih skupnosti in jezikovnih skupin v Evropi. V FUEN je trenutno včlanjenih 107 organizacij iz 35 evropskih držav; vsako leto se nam pridruži več organizacij. Organizacija temelji na medsebojni pomoči in zastopa interese evropskih manjšin na regionalni, državni, predvsem pa na evropski ravni.

Sedeži organizacije so v Flensburgu, Berlinu in Bruslju, od koder manjšine zastopamo pri Evropski uniji, Svetu Evrope, Združenih narodih in OVSE-ju. Naša glavna cilja sta ohranjanje in krepitev identitete, jezikovne raznolikosti in neizčrpane kulturne dediščine narodnih manjšin.

FUEN je v minulih letih zabeležila nekaj večjih uspehov. Leta 2019 je v Bratislavi pripravila jubilejni 70. kongres, največje srečanje evropskih manjšin, z več kot 270 udeleženci iz celotne Evrope. Nadaljuje se tudi delo na državljanski pobudi Minority SafePack, ki je med najbolj ambicioznimi projekti FUEN-a. Zbrali smo 1.128.385 izjav podpore za krepitev in zaščito kultur in jezikov avtohtonih narodnih skupnosti na evropski ravni; predloge smo nato predstavili Evropski komisiji.

Za leto 2022 med drugim načrtujemo veliko športno in kulturno prireditev, EUROPEADO – nogometno prvenstvo evropskih narodnih skupnosti. Prireditve, ki bo na Koroškem, prirejajo slovenske organizacije FUEN-a.

Še zlasti smo ponosni na delovne skupine v FUEN-u. Trenutno jih je pet, najstarejša – delovna skupnost nemških manjšin – je bila ustanovljena že 1991 leta.

V novejši evropski zgodovini so si v različnih regijah slovanske skupnosti nasprotovale in se zapletale v oborožene in politične konflikte. Zato me veseli, da naše organizacije, ki zastopajo zelo različne skupnosti, sodelujejo v AGSM in se ukvarjajo s temami, ki jih povezujejo in jim pomagajo pri preseganju nekoč nepremostljivih razlik. Kot vse naše delovne skupnosti tudi AGSM gradi mostove – ne samo med manjšinami, temveč tudi med državami in večinskimi družbami, v katerih živijo.

Rad sem bil gost številnih srečanj Slovanske delovne skupnosti, kjer sem spoznal navdušene in angažirane zastopnike in se marsikaj naučil o njihovem vsakdanjem življenju in njihovih težavah. Udeležil sem se številnih skrbno pripravljenih in gostoljubnih srečanj, spominskih proslav in praznikov.

Prepričan sem, da delovne skupnosti, ki mrežo manjšin gradijo po načelu solidarnosti, s tem krepijo izmenjavo idej, povezujejo kompetence, razvijajo strategije za reševanje problemov in tako v Evropi krepijo interese avtohtonih manjšin.

Vsem članom Delovne skupnosti slovanskih manjšin želim še mnogo uspešnih srečanj in dogodkov, ter dragocenega sodelovanja, s katerimi krepijo povezave med njihovimi organizacijami in evropsko družino narodnih skupnosti!

Loránt Vincze

Predsednik FUEN

Poslanec Evropskega parlamenta

Draga družina AGSM, Drage prijateljice in prijatelji,

O zgodovini AGSM:

Še pred združitvijo Nemčije smo Lužiški Srbi začutili veliko potrebo po vključitvi v evropsko manjšinsko organizacijo. Obenem smo si zastavili cilj, da k sodelovanju povabimo tudi druge slovanske organizacije iz vzhodnih in južnih evropskih držav. Že leta 1992 smo v Cottbusu v Lužici pripravili prvi kongres FUEN-a.

Ob tej priložnosti smo začeli razmišljati tudi o ustanovitvi slovanske delovne skupnosti pod okriljem FUEN-a. Po izčrpnih pogovorih s predsedstvom in podporo gospoda Goßmanna, državnega sekretarja na Ministrstvu za notranje zadeve, smo leta 1996 ustanovili AGSM. Včlanjena organizacija Domowina – Združenje Lužiških Srbov – je bila pripravljena pripraviti vsakoletne seminarje. Pripravili smo 20 seminarjev – eno leto v Lužici, naslednje pa v državah drugih včlanjenih slovanskih organizacij.

Glavni cilj omenjenih seminarjev je bila izmenjava izkušenj in seznanjanje s primeri dobre prakse za ohranjanje, skrb in rabo manjšinskega jezika in kulture.

Med drugim smo obravnavali metode posredovanja jezika otrokom, oblike revitalizacije manjšinskih jezikov, uspešne modele šolanja in izobraževalni sistem kot model samouprave. Na dnevnem redu so bili tudi različni modeli kulturne avtonomije, politične participacije, dela v lastnih gremijih pa tudi manjšinski jeziki v medijih. V prihodnje bo pomembna tema tudi digitalizacija manjšinskih jezikov, še zlasti za manjšine brez matične države.

Najpomembnejši rezultat seminarjev je bil prenos pozitivnih izkušenj nekaterih manjšin na lastno situacijo in stopnjevanje motivacije za lastno delo. Temu cilju bodo namenjeni tudi naslednji seminarji. Pri doseganju načrtovanih ciljev vsem včlanjenim organizacijam in udeležencem želim veliko uspeha.

Bernhard Ziesch

Nekdanji govornik AGSM-a

Drage bralke, dragi bralci,

najprej se vsem članom, ki so me izvolili za govornico AGSM-a, zahvaljujem za zaupanje!

Kot koroška Slovenka si bom še naprej prizadevala za povezovanje med slovanskimi manjšinami, včlanjenimi v AGSM in FUEN.

Kulturna in jezikovna raznolikost članov AGSM-a je tako naša prednost kot izziv. Člani smo prav zaradi tega še močnejše medsebojno povezani.

Zaradi slabega položaja nekaterih včlanjenih organizacij sta moja glavna cilja krepitev stalne medsebojne izmenjave in širjenje dobrih praks AGSM-a in FUEN-a. Članstvo AGSM-a iz leta v leto raste; vanj bi se rade vključile še številne slovanske manjšine. Med našimi cilji sta tudi njihov sprejem in njihova integracija v močno omrežje AGSM-a.

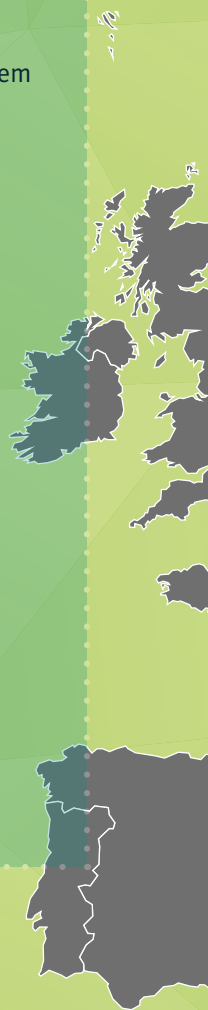
Poleg tega želimo v prihodnje povečati pojavljanje v medijih; s pričujočo brošuro in z novo spletno stranjo naj bi slovanske manjšine postale vidne tudi za širšo javnost.

Zahvaljujem se za izkazano zaupanje in se veselim uspešnega sodelovanja!

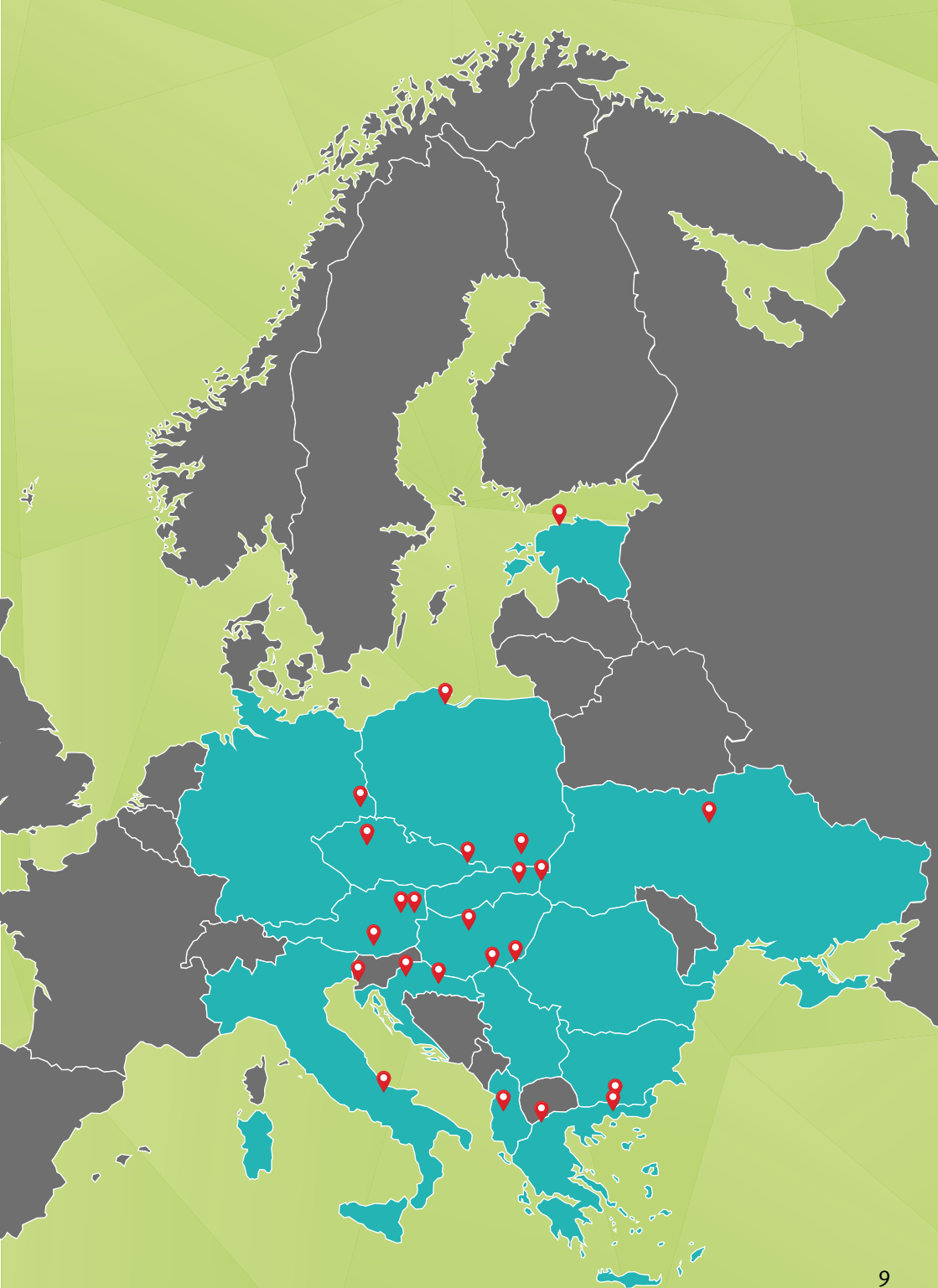
dr. Angelika Mlinar

Podpredsednica FUEN-a in govornica AGSM-a

1. Hrvaško kulturno društvo na Gradiščajskem
2. Narodni svet koroških Slovencev
3. Skupnost koroških Slovencev
4. Hrvaški center za kulturo, izobraževanje in politiko
5. Makedonsko združenje »Ilinden« Tirana
6. Domowina – združenje Lužiških Srbov
7. Ruska šola Estonije
8. Zveza Slovakov na Madžarskem
9. Koordinacijski svet in zastopniki češke manjšine na Hrvaškem
10. Narodni svet Srbov na Hrvaškem
11. Svet slovenskih organizacij
12. Karpato-rutensko združenje v Ukrajini
13. Demokratično združenje Hrvatov v Vojvodini
14. Fundacija »Agostina Piccoli«
15. Demokratična unija Slovakov in Čehov v Romuniji
16. Evropski inštitut POMAK
17. Kongres Poljakov v Češki republiki
18. Društvo Slovakov v Češki republiki
19. Združenje izobraževalnih in dobrotelčnih družb v Estoniji
20. Društvo Belorusov v Estoniji
21. Mavrica: Organizacija makedonske manjšine v Grčiji
22. Panhelensko društvo Pomakov
23. Zveza Slovencev v Italiji
24. Društvo Lemkov na Poljskem
25. Društvo Kašubov na Poljskem
26. Društvo Čehov na Slovaškem
27. Zveza narodnih manjšin v Estoniji
28. »Združenje narodnosti Ukrajine«

Kašubi na Poljskem

Kašubi pripadajo skupini Pomoranov in so zadnja slovansko-pomorjanska skupnost, ki do danes ohranja lastno kulturo in jezik. Živijo predvsem v severnem delu Poljske blizu Baltiškega morja. Ta je sprva pripadal vzhodnemu, nato k zahodnemu Pomorjanskemu; v zgodovini so bili tako pod poljsko kot nemško oblastjo. To se zrcali tudi v jeziku, ki vsebuje številne izposojenke iz nemščine, na primer »Rumtopf«. Jezik, ki ga govori približno 50.000 govorcev, ima okoli 50 dialektalnih različic. O izvoru imena »Kašubi« obstaja več teorij. Potrjena je le prva omemba v listinah leta 1283. Veliki deli nekdanje Kašubske regije ter njihove kulturne in jezikovne tradicije so podvrženi asimilaciji in germanizaciji. Šele v zadnjih 150 letih se je med manjšino začela ponovno prebujati zavest o lastni identiteti. Danes kašubščino spet poučujejo v šolah, številna društva obujajo kulturno dediščino in gojijo pismeni jezik. Najbolj znani kašubski literarni lik je verjetno Oskar Matzerath iz Pločevinastega bobna Günterja Grassa.

Kašubsko-pomorjansko društvo je regionalna nevladna organizacija Kašubov (Pomorjanov) in tistih, ki se z njimi ukvarjajo na severu Poljske. Ustanovljeno je bilo leta 1956, od leta 1993 pa je včlanjeno v FUEN. Glavni sedež ima v Gdansku. Svet kašubskega jezika (Kaschubisch Radzëzna Kaszëb- sczëgò Jãzëka/ poljsko Rada Języka Kaszubskiego) je ustanova Kašubsko-pomorjanskega društva, ki skrbi za ohranjanje in krepitev kašubskega jezika. Od leta 1963 izdajajo mesečnik Pomerania in nekaj tednikov. Kašubski jezik je prisoten tudi na radiu in televiziji. Najbolj prepoznaven Kašub je Donald Tusk, nekdanji predsednik vlade in Evropskega sveta ter predsednik Evropske ljudske stranke.

Zdravo – **Witěj**
Dobrodošli – **Witôj**
Kako si/ste? – **Jak sã mosz?**
Hvala, dobro. – **Dobrze, dzãkujã.**
Ime mi je ... – **Móm na miono...**
Posebno zanimiva beseda:
szërmëcel / dżitdzëzna (kaos),
dżiblówka (gugalnica)

Društvo Kašubov na Poljskem / Kaszëbskò Pòmòrszczé Zrzeszenié

ul. Straganiarska 20-23
PL-80837 Gdańsk / Danzig
Poland

www.kaszubi.pl
biuro@kaszubi.pl

Telefon: +48 0583012731
Facebook: [Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie](#)

Moliški Hrvati v Italiji

Korenine hrvaške manjšine v italijanski regiji Molize segajo v 15. in 16. stoletje, ko so Hrvati bežali pred osvajalci Osmanskega cesarstva.

Ob celotni Jadranski obali, od dežel Marke do Apulije, so ustanavljali hrvaška naselja. V večinoma redko naseljenih pokrajinah in vaseh so bili Hrvati več kot dobrodošli. Danes približno 2.200 pripadnikov hrvaške manjšine živi le še v majhni regiji Molize, in sicer v občinah Montemitro, Acquaviva Collecroce, San Felice del Molise in Tavenna. Vse te vasi so v notranjosti regije, pokrajine s posebnim naravnim, zgodovinskim in arheološkim pomenom. Tam so tudi svetišča rimske in samnitske kulture.

Približno polovica moliških Hrvatov govori izvorno, staro hrvaščino, katere ohranjanje je eden od največjih izzivov današnjega časa. Ker moliški Hrvati niso politično priznana manjšina, nimajo pravice do pravnega in političnega zastopstva. Pravno zaščiteni so le kot jezikovna manjšina. Jezik in tradicijo ohranjajo predvsem s pomočjo nevladnih organizacij, pripadnost k hrvaški manjšini pa priznavajo tudi javne ustanove, ki vzdržujejo odnose s hrvaškimi diplomatskimi in političnimi ustanovami. Kulturne in družabne prireditve večinoma potekajo v znamenju tradicije in korenin skupnosti.

Ustanova »Agostina Piccoli«, ki je bila ustanovljena leta 1999 in je od leta 2018 včlanjena v FUEN, prireditve organizira z namenom ohranjanja jezika, podpira pa tudi številne jezikoslovne in zgodovinske raziskovalne projekte. Jezik moliških Hrvatov, ki se v maternem jeziku imenujejo »Kroate iz Moliza«, je hrvaški dialekt, zaznamovan predvsem s stoletja dolgo izolacijo od drugih slovanskih jezikov. Jezik pogosto imenujejo tudi »na-našo« (»po naše«). Med najpomembnejšimi prireditvami je literarni natečaj, v sklopu katerega izdajajo besedila in pesmi v moliščini.

Zdravo – Zdravo

Dobrodošli – Dobro dol

Kako si/ste? – Kako grede?

Hvala, dobro. – Dobro, huala.

Ime mi je ... – Ja se zovem...

Posebno smešen pregovor:

Naše čeljade su dol iz one bane mora.

**Ustanova »Agostina Piccoli«
Fondazione »Agostina Piccoli«**

Via Marconi SN
I-86030 Montemitro
Italy

<http://www.mundimitar.it>
fondazione.piccoli@gmail.com

Telefon: +39 0874 877747
Facebook: [Minoranza.Linguistica.Croata](https://www.facebook.com/Minoranza.Linguistica.Croata)

Gradišćanski Hrvati v Avstriji

Predniki gradišćansko-hrvaške manjšine v Avstriji so v 16. in 17. stoletju v nekdanjo zahodno Madžarsko prišli iz različnih predelov Hrvaške. Mirovne pogodbe po prvi svetovni vojni so spremenile meje, naselitveno območje gradišćanskih Hrvatov se je razdelilo, tako da danes živijo tako v Avstriji in na Madžarskem kot tudi na Češkem in Slovaškem.

Hrvati živijo v vaseh po celotni zvezni deželi Gradišćanski. Čeprav se je v medvojnem času velik del gradišćanskih Hrvatov preselil na Dunaj, se še vedno prištevajo k narodni skupnosti. Na Gradišćanskem, Dunaju, Madžarskem, Slovaškem in Češkem živi med 50.000 in 60.000 pripadnikov manjšine. V Avstriji so priznana narodna skupnost, nimajo pa lastnega političnega zastopstva. Člen 7 Avstrijske državne pogodbe iz leta 1955 jim zagotavlja pravice narodne skupnosti. Največji izziv zanje je močan asimilacijski pritisk.

Tedensko izdajajo Hrvatske Novine in cerkveni list Glasnik, štirikrat letno pa Glasilo (HKD). Avstrijska radiotelevizija 42 minut dnevno oddaja v hrvaščini, ob nedeljah pa televizijsko oddajo »Dobar dan Hrvati«. Poleg tega oddajo zanje pripravlja tudi zasebni televizijski program.

Gradišćanski Hrvati se med seboj razlikujejo po jeziku in običajih. Jezikovno jih delimo na dve skupini: »Čakavce« in »Štokavce« – po vprašalnici »kaj«, ki se prevaja besedicama »ča« ali »što«.

Jezik gradišćanskih Hrvatov je standardiziran in se razlikuje od sodobne standardne hrvaščine, ki jo govorijo na Hrvaškem.

Najpomembnejše načelo **Hrvaškega kulturnega društva na Gradišćanskem** (HKD) je »živeti identiteto Hrvatov v Avstriji – enakopravno, z enakimi možnostmi in brez strahu«, kar pomeni, da se zavzema za ohranjanje, obstoj in utrjevanje hrvaške narodne skupnosti na Gradišćanskem, Dunaju in tudi Slovaškem in Češkem. Društvo, ustanovljeno leta 1929, se je v FUEN včlanilo leta 1958. Dejavnosti HKD in drugih društev Hrvatov so zelo raznolike: izdaja knjig, spletni slovar, organizacija prireditev, koncertov in predavanj, pevski in govorniški natečaji za otroke in mladino, jezikovni tedni, izdaja zgoščenk, otroških knjig, priprava spletnih strani. Društvo vsako leto na Dunaju pripravi Hrvaški ples.

Hrvaški center za kulturo, izobraževanje in politiko je medkulturna organizacija, ki se osredotoča predvsem na sodelovanje z društvi in ustanovami na Dunaju, Gradiščanskem in v drugih zveznih deželah in sosednjih državah. Ponuja nove možnosti delovanja narodne skupnosti in sodelovanja z drugimi skupnostmi in večinskim prebivalstvom. Ustanovljen je bil leta 1994, leta 2012 pa se je včlanil v FUEN.

**Hrvaško kulturno društvo na
Gradiščanskem
Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću**

Dr. Lorenz-Karallstraße 23
A-7000 Eisenstadt/Željezno
Austrija / Austria

www.hkd.at
ured@hkd.at

Telefon: +43 268266500
Facebook: [Hrvatsko kulturno društvo u
Gradišću](#)

**Hrvaški center za kulturo,
izobraževanje in politiko
Hrvatski centar za kulturu,
obrazovanje i politiku**

Schwindgasse 14
A-1040 Wien
Austria

<http://www.hrvatskicentar.at>
ured@hrvatskicentar.at

Telefon: +43 1 504 63 54
Facebook: [Hrvatski Centar](#)

Zdravo – Zdravo
Dobrodošli – Dobro došli
Kako si/ste? – Kako ide?
Hvala, dobro. – Hvala, dobro.
Ime mi je ... – Zovem se ...
Smešne besede:
čmrlj = čmrlj
pošešuknut = nekdo je neumen

Hrvati v Srbiji

Med geografske značilnosti avtonomne regije Vojvodine na severu Srbije spadajo porečje Donave, gorovje Fruška gora in stari narodni park z istim imenom.

Na kulturni ravni jo zaznamuje velika raznolikost: poleg Srbov, Madžarov, Romunov, Bolgarov in drugih narodnih skupnosti tukaj živi 2,4 odstotka Hrvatov, Šokcev in nekaj Bunjevcev. Hrvaščina spada med šest uradnih jezikov pokrajine Vojvodine; deželni svet izdaja revije v hrvaščini in drugih uradnih jezikih. Od leta 2002 so uradno priznani kot narodna skupnost. Regionalno središče hrvaške manjšine je v Subotici, drugem največjem vojvodinskem mestu. Zaradi etnične raznolikosti mesto imenujejo »mesto tolerance«. V Subotici so ustanovili več hrvaških društev in dve hrvaški stranki.

Manjšina praznuje številne tradicionalne praznike. Tako Bunjevci pust pred začetkom krščanskega posta med drugim obhajajo s tradicionalnim pecivom, v Subotici pa zahvalno nedeljo po žetvi. V ta namen rokodelci izdelujejo umetnine iz slame in pripravljajo zahvalna bogoslužja.

Demokratsko združenje Hrvata v Vojvodini - je bilo ustanovljeno leta 1990 v Subotici z namenom združenja interesov vseh Hrvatov v Vojvodini v eni politični organizaciji in demokratizacije takrat še mlade parlamentarne Republike Srbije. Od leta 1993 je DSHV član FUEN-a. V drugih občinah so kmalu nastale tudi strankine podružnice in mladinska organizacija.

Demokratsko združenje Hrvata v Vojvodini
Demokratski Savez Hrvata u Vojvodini

Zdravo – Bok
Dobrodošli – Dobrodošli
Kako si/ste? – Kako si?
Hvala, dobro. – Dobro,
hvala.
Ime mi je ... – Moje ime je ...
Smešne besede:
najnezainteresiraniji

Beogradski Put 31
SRB - 24000 Subotica

www.dshv.net
office@dshv.net

Telefon: +38 124524977
Facebook: [DSHV - Demokratski savez Hrvata u Vojvodini](#)

Lemki na Poljskem

Lemki so ena od devetih priznanih narodnih manjšin na Poljskem. Po štetju leta 2002 na Poljskem živi 5.863 Lemkov, to je 0,01 odstotka celotnega prebivalstva. Izvirajo iz pokrajine Lemkovine v Beskidih, gorovju v zahodnih Karpatih. Ta gorata pokrajina na jugovzhodu Poljske sega od mesta Salinka in reke San na vzhodu do ustja rek Soljanka in Proprad na zahodu. Deli Lemkovine se nahajajo na Slovaškem in v Ukrajini. Po prvi svetovni vojni je nekaj mesecev obstajala Lemko-Rusinska republika, ki pa so jo kmalu priključili k Poljski.

Med t. i. »Akcijo Visla« leta 1947 so Lemke z namenom asimilacije nasilno preselili v druge poljske pokrajine: v Nižjo Šlezijo, Pomorjansko in Mazurijo. Vsi Lemki se nimajo za del neodvisne manjšine, nekateri se imajo za Karpato-Rutene ali pripadnike ukrajinske manjšine. Tako tudi časopis Lemkov izhaja kot priloga ukrajinskega tednika Nasze Słowo. Štirikrat letno izhajajo tudi druge revije.

Na manjšinskih šolah otroke poučujejo v maternem jeziku Lemkov – zahodnoslovanskem rusinskem dialektu. V šolskem letu 2005/2006 je pouk obiskovalo 295 otrok.

V Zyndranovi je muzej Lemkov, ki je za manjšino pomemben kraj preučevanja svoje zgodovine in izražanja svoje identitete.

Od leta 1989 se **Zveza Lemkov** zavzema za razvoj in posredovanje narodne zavesti Lemkov, od leta 1996 je včlanjena v FUEN. Kulturne in izobraževalne dejavnosti organizacije so usmerjene predvsem na izvirno regijo in druga geografska središča manjšine. K dejavnostim spadajo tudi letno izobraževalno srečanje »Lemkiska Vatra« pod geslom »S tradicijo v bodočnost«, izdaja revije Vatra štirikrat letno in jezikovni pouk.

**Društvo Lemkov na Poljskem /
Об'єднання лемків**

ul. Jagielly 2
PL-38-300 Gorlice
Poland

www.lemkounion.republika.pl
lemkounion@poczta.onet.pl

Telefon: + 48 18 353 29 06
Facebook: [Zjednoczenie Łemków](#)

Makedonci v Albaniji

Z neodvisnostjo in ustanovitvijo Kraljevine Albanije leta 1912 v današnjih državnih mejah se je na obmejnih območjih vzpostavila tudi makedonska manjšina. Makedonci živijo predvsem v regijah Golo Brdo, Debar Pole, Gorija, Mala Prespa in Gora, danes pa tudi v vseh večjih mestih. V celotni republiki Albaniji je približno 120.000 pripadnikov manjšine, ki se v makedonščini imenuje Македонско национално малциство во Република Албанија.

Makedonska manjšina je uradno priznana, ni pa dovolj zaščitena. Med drugim v Golem Brdu, Gori in Vrbniku ni šol za govorce makedonščine; tudi v večjih mestih, kjer živi veliko Makedoncev, makedonščina ni uradni jezik.

Narodna skupnost je, čeprav ne v zadovoljivi meri, zastopana v raznih medijih. Mesečno izhajata časopisa Ilinden in Prespa Daily, makedonsko društvo Sonce pa upravlja dvojezični spletni portal Makedonium. Od leta 1991 radijski oddajnik Korça oddaja radijski spored v makedonščini.

Od leta 2017 na državni televiziji petkrat tedensko oddaja makedonski kanal. Folklorne plesne in glasbene skupine v Golem Brdu, Mali Prespi, Gori in Vrbniku negujejo glasbeno izročilo. V političnih in pravnih zadevah Makedonce zastopajo organizacija »Ilinden«, ki deluje po celi državi in ima glavni sedež v Tirani, organizacija za zaščito pravic Makedoncev v Albaniji »Prespa Society«, politično-kulturno združenje »Mir«, narodno-kulturno združenje »Gora« in družba »MES« (Makedonsko-egejska družba).

Najpomembnejši prazniki makedonske manjšine v Albaniji so pravoslavni prazniki po starem koledarju: poleg božiča, velike noči in novega leta so to med drugim Vasilika, Epifanij, Sv. Kiril in Metod, Sv. Kliment Ohridski, Sv. Naum Ohridski, Jezusova spremenitev, Kurban Bajram, Jeter Bajram in Letnik. Obhajajo pa tudi zgodovinske praznike, kot so 2. avgust v spomin na vstajo makedonskega naroda proti Osmanom, Dan samostojnosti Makedonije 8. septembra in Dan makedonskega revolucionarnega boja 23. oktobra.

Makedonsko združenje »Ilinden« – Tirana je bilo leta 2009 ustanovljeno z namenom zaščite makedonske manjšine na celotnem območju Republike Albanije; leta 2015 se je včlanilo v FUEN. Bistveni nalogi združenja sta ohranjanje in krepitev etnične, jezikovne, kulturne, verske, zgodovinske in državne identitete. Pomembna cilja sta tudi obstoj Makedoncev in njihova integracija v politični sistem in albanske ustanove. Te cilje želijo doseči predvsem z delom na področju medijev, z lastnimi publikacijami in s pomočjo kulturnih in izobraževalnih dejavnosti.

**Makedonsko združenje »Ilinden«
Tirana /
Македонско Друштво “Илинден” -
Тирана**

Michal Grameno 183
Tirana
Albania

www.ilinden-tirana.com
drustvo.ilinden.tirana@live.com

Telefon: +355 69 240 1778
Facebook: [МАКЕДОНСКО ДРУШТВО
“ИЛИНДЕН”-ТИРАНА SHOQATA MAQE-
DONASE “ILINDEN”-TIRANË](#)

Zdravo – Здраво
Dobrodošli – Добредојдовте
Kako si – Како си?
Dobro, hvala. – Добро
благодарам
Ime mi je ... – Моето име е...
Posebno smešna in težavna
beseda: Цагурџиња

Makedonci v Grčiji

Makedonci so južnoslovanska etnija, ki v Grčiji živi predvsem v regiji Makedonija na severu države. Položaj manjšine v državi zaznamujejo politična trenja med Grčijo in severno sosednjo državo Makedonijo (od leta 2019 Republika Severna Makedonija). Grška država celotno območje Makedonije terja zase in regiji odreka kulturno avtonomijo. V Grčiji je uradno priznana samo ena manjšina – muslimanska manjšina v Zahodni Trakiji – in tako so Makedonci med najbolj zapostavljenimi skupinami v Grčiji. Manjšino sistematsko zatirajo, grški politiki in nacionalisti zanikajo njen obstoj. Zato se mnogi Makedonci bojijo živeti v svoji kulturi in se deloma niti ne imenujejo Makedonci. S tem se ne zanemarijo samo pravic in zaščite manjšine, temveč splošne človekove pravice, kot sta svoboda tiska in svoboda govora. Makedonščine v javnosti, upravi in izobraževanju tako rekoč ni, jezik se ohranja izključno v družinskem okolju. Egejsko-makedonski dialekt deloma velja celo za samostojen jezik, ki naj bi bil soroden makedonščini in bolgarščini.

Politična **stranka Makedoncev »Mavrica«**, ki je bila leta 1995 ustanovljena v Florini, je od leta 2002 včlanjena v FUEN. Zavzema se za priznanje in pravice makedonske manjšine v Grčiji. Kot članica Evropske svobodne zveze, ki je zastopana v Evropskem parlamentu, je aktivna tudi na evropski ravni. Od leta 2002 se udeležuje lokalnih volitev, iz finančnih razlogov se do zdaj ni udeleževala državnih parlamentarnih volitev. Do zdaj je bil na politično funkcijo na lokalni ravni izvoljen en zastopnik stranke. Politični manifest »Mavrice«, zapisan leta 1997, izraža željo stranke, da bi se skupaj z vsemi demokratičnimi in antinacionalističnimi silami v Grčiji zavzemala za mir in evropsko integracijo ter se ob tem zavzemala za poseben položaj manjšine.

**Mavrica: politična stranka
makedonske manjšine v Grčiji
Виножито (Vinožito) ПОЛИТИЧКА
ПАРТИЈА НА МАКЕДОНСКОТО
МАЛЦИНСТВО ВО ГРЦИЈА**

Zdravo – **здрaво** / **Zdravo**
Dobrodošli – **Добредoјдовте** /
Dobredojdovte
Kako si? – **Какo си** / **Какo си**
Dobro, hvala, – **дoбpo,**
блaгoдaрaм / **Dobro, blagodaram**
Ime mi je ... – **Moeto ime e** /
Moeto ime e

Stefaunou Dragoumi 11
GR-53100 Lerin-Florina
Greece

www.florina.org
vinozito@otenet.gr

Telefon: +30 2385046548
Facebook: [EFA Rainbow/ECA Виножито/](#)
[ΕΕΣ Ουράνιο Τόξο](#)

Poljaki na Češkem

Drugače kot druge manjšine na Češkem, poljska manjšina skoncentrirano živi v eni geografski regiji, in sicer v regiji Těšínské Slezsko, ki je bila med letoma 1938 in 1945 del Poljske.

Območje se po reki Olzi, ki deloma razmejuje Poljsko in Češko, imenuje tudi Olze. Po štetju leta 2001 na Češkem živi 51.000 Poljakov, kar je 0,5 odstotka celotnega prebivalstva.

Bližina matične države in dober medijski in izobraževalni položaj bistveno lajšata ohranjanje in krepitev manjšinskega jezika in kulture. Poleg tega so prav ta del poljsko-češkega obmejnega območja leta 1998 poimenovali Evroregija. Obsega 12 občin na poljski in 16 občin na češki strani meje in bistveno prispeva k čezmejni izmenjavi. Izobraževanje poljskih učiteljev in izobraževalna ponudba v poljščini sta v tej češki regiji, kjer je delež poljskega prebivalstva deloma osem odstotkov (v okraju Frýdek- Místek), dobro razvita.

V regiji delujejo poljska kulturna in izobraževalna zveza s 16.000 člani in z 80 lokalnimi društvi, Klub Polski in zveza poljskih učiteljev.

Leta 2007 so v češki prestolnici odprli Dom narodnih manjšin, v katerem deluje enajst večjih in manjših narodnih manjšin, med drugimi tudi Poljaki.

Osrednja organizacija poljskih kulturnih društev, **Kongres Poljakov v Češki Republici**, je bila ustanovljena leta 1990, k FUEN-u pa je pristopila leta 1994. Kongres koordinira delo tridesetih organizacij poljske manjšine na Češkem in trikrat tedensko v nakladi 6.000 izvodov izdaja časopis *Głos ludu. Gazeta Polaków w Republice Czeskiej*. Poleg tega je glavni organ političnega, kulturnega in medijskega zastopstva manjšine. V projektu »Vizija 2035« je Kongres zastavil nadaljnje cilje kulturnega razvoja v Tešenski regiji. Med najuspešnejšimi projekti zadnjih let je »Bibliotheca Tessinensis« z dostopnimi zgodovinskimi in literarnimi viri in s sodobno literaturo o regiji.

Zdravo – **Cześć**
Dobrodošli – **Witamy**
Kako si? – **Jak się masz?**
Dobro, hvala. – **Dobrze, dziękuję**
Ime mi je ... – / **Moето име е**
Моето име е
Znate język łamate słowko:
Chrzęszcz
W Szczębręszynie chrzęszcz
brzmi w trzcinie
I Szczębręszyn z tego słynie.
Wól go pyta: „Panie chrzęszczu,
Po cóż pan tak brzęczy w
gęszczu?

**Kongres Poljakov v Češki Republici /
Kongres Polakow w Republice Czeskiej**

Komeńského 4
CZ-737 01 Czeski Cieszyn
Czech Republic

www.polonica.cz
kongres@polonica.cz

Telefon: +420 558711453
Facebook: [Kongres Polaków w Republice Czeskiej](#)

Pomaki v Bolgariji

Tam, kjer danes v Bolgariji živijo Pomaki, so prej živeli predvsem Tračani, zato je najbolj priljubljena teorija o izvoru Pomakov, da so potomci Tračanov. Drugi znanstveniki trdijo, da so Pomaki Slovani, ki so se islamizirali pod osmansko vladavino. Danes so Pomaki večinoma muslimani, ki govorijo slovanski jezik. Po odcepitvi Bolgarije od Osmanskega cesarstva in ustavnovitvi bolgarske nacionalne države leta 1878 se je začela bridka zgodovina Pomakov. Bolgarski večinski narod jih je poniževal, prisilno pokristjanjeval, asimiliral in izseljeval.

Danes Pomaki živijo v petih državah na Balkanu. Večina med njimi, približno štiri milijoni, živi v Turčiji. V Bolgariji so Pomake zadnjič prešteli ob popisu prebivalstva pred 70 leti. Od tedaj o njih ni uradne statistike. Med letoma 1878 in 1934 je število Pomakov v Bolgariji s 500.000 padlo na 135.000. Po novejših ocenah danes v Bolgariji živi med 250.000 in 300.000 Pomakov. Manjšina ni uradno priznana in je brez političnega zastopstva.

Zaradi bolgarske politike izseljevanja v minulem stoletju so se skoraj vsi Pomaki s severa države preselili v Turčijo. Večji del manjšine danes živi v Rodopih na jugu Bolgarije. Tudi Pomaki, ki so zbežali v Turčijo, so svoja naselja ustanovili na gorskih območjih. Po eni strani jim ta izolacija pomaga ohranjati svoje identiteto, kulturo in vero, po drugi strani pa močno ovira gospodarski razvoj.

Pomaki govorijo južnoslovanski jezik, ki je zelo blizu bolgarščini in makedonščini. V njem so tudi številne arabske in perzijske besede, ki so se ohranile še iz starega osmanskega jezika. Pomaki sebe imenujejo Pomace ali Pomaško malcinstvo v Bolgarije.

Evropski inštitut Pomak (EI Pomak), ki je bil ustanovljen leta 2012 in je od leta 2017 včlanjen v FUEN, vzpostavlja predvsem spletne medije; spletno stran inštituta so že večkrat napadli hekerji. Na spletu so aktivna tudi druga združenja Pomakov v Evropi, na primer Pomaški center za kulturno izmenjavo, Pomaško kulturno društvo Hamburg in Facebook strani, kot na primer Pomaška duša, Pomaške vesti, Pomaknews, Pomakistan ali Pomakajans. Pomaki v Bolgariji nimajo izobraževalnih ustanov in društev. EI Pomak je v preteklosti že organiziral več delovnih srečanj z zastopniki Pomakov v Grčiji in Turčiji. Glavno težišče njegovih prizadevanj je predvsem boj za priznanje manjšine s strani bolgarske države. V naslednjem popisu prebivalstva naj bi Pomake vključili v uradni vprašalnik.

Zdravo – **Selam**
Dobrodošli – **Dobre si došol.**
Kako si? – **Kak si?**
Hvala, dobro. – **Jesm hubave.**
Ime mi je ... – **Mene zavot.../**
Mojeso jume e...

Evropski inštitut POMAK ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУТ ПОМАК

ul. Chavdar voyvoda 10A
4700 Smoljan
Bulgaria

Email: asan_m@abv.bg
Telefon: +359 89867 5532

Facebook: [ПОМАК - EUROPEAN INSTITUTE \(ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУТ - ПОМАК\)](#)

Pomaki v Grčiji

K petim državam, v katerih so naselja Pomakov, spada tudi Grčija. Kot muslimanska narodna skupnost v različnih državah v balkanski regiji, ki jo močno zaznamujejo prizadevanja različnih narodnih skupnosti za lastne nacionalne države, imajo Pomaki posebno pozicijo. Verjetnost islamiziranja pod osmansko vlado je privedla k najpogostejšim razlagam o izvoru njihovega imena: »Pomak« naj bi v bolgarščini, ki je jeziku Pomakov zelo blizu, pomenil »trpinčiti« ali »nasilno islamizirati«. Po drugi teoriji naj bi beseda izvirala iz besede »pomagati«, ker so Pomaki prevzeli muslimansko vero in s tem muslimanske osvajalce podprli pri ustanovitvi njihove države. V zgodovini so Pomaki večinoma živeli pod tujo nadvlado.

Po popisu iz leta 1951 je v Grčiji živelo 18.700 Pomakov, danes jih je 30.000. Popisi pa so težavni: odvisno od namena povpraševanja razlikujejo med verskimi, etničnimi in jezikovnimi manjšinami, kar v primeru Pomakov privede do zapletenih rezultatov.

V Grčiji večina Pomakov živi blizu bolgarske meje v zahodni Trakiji, kjer je veliko vasi s pretežno pomaškim prebivalstvom. Mnogo Pomakov živi skupaj s Turki in z Grki v mestih Komotini, Xanthi in Didimotikon. V sklopu grško-turške izmenjave prebivalstva so mnogi med njimi zapustili državo in svoja prvotna naselja Xánthi in Rodópi. Preostale vasi so pogosto zelo odročne in osamljene.

Grška ustava iz leta 1975, ki je bila dopolnjena leta 1978, vsem ljudem, ki živijo v Grčiji, zagotavlja zaščito življenja, človekovega dostojanstva in svobode. Kljub temu je grška vlada v 20. stoletju dolgo skušala preprečiti čezmejne kontakte Pomakov, in to pod pretvezo nujno potrebne zagotovitve narodne varnosti. Poleg tega so preprečevali izdajo gradbenih dovoljenj Pomakom in prepovedovali pomaška imena.

Ker v Grčiji ni pouka v pomaščini in muslimanski verouk poteka v turščini, opažamo približevanje Pomakov turški manjšini. Po radiu in televiziji ni oddaj v pomaškem jeziku, tudi tiskanih medijev ni veliko. Center za pomaške študije v Komotini izdaja časopis, poskusi, da bi pri tem uporabljali pomaščino v kirilski pisavi, pa do zdaj niso bili zelo uspešni.

Panhelensko društvo Pomakov, ki od leta 2009 zastopa pomaško manjšino v Grčiji, je leta 2019 vstopilo v FUEN. Svoj sedež ima v Komotini. Zavzema se za ohranjanje pomaške kulture in učenje pomaškega jezika. Pomemben del njegovega delovanja je izdajanje tednika v pomaščini. Društvo ima približno 2.000 članov.

Zdravo – Selam
Dobrodošli – Dobre si došol.
Kako si? – Kak si?
Hvala, dobro. – Jesm hubave.
Ime mi je ... – Mene zavot.../
Mojeso jume e...

**Panhelensko društvo Pomakov /
ΠΑΝΗΛΕΝΙΤΣΕΣΚΙ ΠΟΜΑΤΣΚΙ ΣΕΓΙΟΥΣ**

Platia Emporiou 45
GR-67100 Xanthi
Greece

kepoer@yahoo.gr

Telefon: +30 697 809 1225

Rusi v Estoniji

V Estoniji že dolgo živijo Estonci in Rusi (Slovani). Estonsko ime za Ruse »venelased« kaže na staro germansko besedo »Wenden«, s katero so nekoč označevali Slovane. V Talinu, nekdanjem Kolywanu, že od srednjega veka obstajajo ruska naselja. Mesto Tartu (nekdanji Jurjev) je leta 1030 ustanovil ruski princ Jaroslav Modri. V Talinu so številne ruske znamenitosti: palača Kadriorg, ki so jo zgradili za carico Katarino I., s parkom in pravoslavna stolnica Aleksandra Nevskega.

Največ Rusov je v Estonijo migriralo v 17. in 18. stoletju, ko se je v regijo Prichudye (v današnja mesteca Kallaste in Mustvee) ob obrežju jezera Peipu priselilo veliko število ruskih starovercev, in po revoluciji leta 1917. Do migracij je prihajalo tudi v času ruskega carstva (1710–1917) in v sovjetskem času (1940–1991).

25 odstotkov prebivalstva v Estoniji (skupno 330.000 oseb) pripada ruski manjšini. Od teh so kot del manjšine uradno priznani le tisti, ki imajo tudi estonsko državljanstvo. Po podatkih Evropskega sveta v Estoniji živi približno 85.000 ljudi brez državljanstva, to je približno šest odstotkov prebivalstva.

Po razpadu Sovjetske zveze so ruski manjšini v Estoniji odvzeli vse politične, jezikovne, verske in kulturne pravice. Tiste, ki so se tej politiki uprli, so začeli preganjati in zatirati.

Pri uveljavljanju svojih političnih pravic in interesov se ruska manjšina pogosto sooča z velikimi izzivi. Samo trije odstotki uslužbencev uradnih vladnih služb niso Estonci. V državnem zboru Ruse zaradi politike državljanstva zastopajo posamezni člani estonskih strank. Politični interesi ruskega prebivalstva v parlamentu torej niso neposredno zastopani.

Leta 1998 je Estonija ratificirala Okvirno konvencijo za zaščito narodnih manjšin, ni pa podpisala Evropske listine o regionalnih in manjšinskih jezikih.

Iz najnovejšega poročila Okvirne konvencije za zaščito narodnih manjšin je razvidno, da v estonskih medijih še vedno obstaja močna razdvojenost, narodne skupnosti pa uporabljajo različne medije (estonske in tuje). V javnopравnih medijih ni dovolj ponudbe v ruščini. Zato se s ciljem krepitve znanja ruskega jezika močno trudijo za boljše sodelovanje med rusko manjšino in lokalnimi ter državnimi radijskimi in televizijskimi oddajniki.

Ruska manjšina pripravlja razstave in plesne prireditve ter praznuje praznike. Najbolj znan je slovanski praznik vencev, na katerem svojo plesno in pevsko tradicijo javnosti predstavijo tudi Ukrajinci in Belorusi. Vsako leto pripravijo mednarodni natečaj splošnega znanja ruščine. Manjšina govori rusko, lokalnih dialektov ni. Ruska manjšina v Estoniji se v ruščini imenuje Русское национальное меньшинство Эстонии (Russkoe nacionalnoe menšinstvo Estonii).

Dejavnosti **Ruske šole Estonije**, ki je bila ustanovljena leta 2010 in je od leta 2017 članica FUEN-a, so namenjene predvsem zaščiti pravic ruskih otrok do izobraževanja v materinščini, prireja pa tudi znanstvene konference in diskusije. Med težišči delovanja je podpora staršem pri ohranjanju pravice otrok do pouka v ruščini. Leta 2019 so zaprli edino rusko šolo v mestu Keila. Organizacija se je zavzemala za to, da bi o zaprtju odločalo sodišče.

Združenje izobraževalnih in dobredelnih družb v Estoniji je bilo ustanovljeno 24. februarja 1923. Od leta 2001 je Združenje član FUEN-a.

Ruska šola Estonije / Некоммерческое объединение “Русская школа Эстонии”

Tuukri 19
EE-10152 Tallinn
Estonia

www.venekool.eu
pravlenie@venekool.eu

Telefon: +372 58 011 645
Facebook: [Russkaa Skola Estonii](#)

Združenje izobraževalnih in dobredelnih družb v Estoniji

Союз Славянских просветительных и благотворительных обществ

Mere pst 5
EE-10111 Tallinn
Estonia

<http://vk.com/veneliit>
igor@lindakivi.ee

Telefon: +372 6418441

Zdravo– Привет
Dobrodošli – Добро пожаловать
Kako si? – Как дела?
Dobro, hvala. – Хорошо, спасибо
Ime mi je ... – Меня зовут ...
Posebno težavna ali smešna beseda: шиншилла (čičila)

Karpato-Ruteni v Ukrajini

Karpato-Ruteni, znani tudi kot Rusini, so vzhodnoslovanski narod, ki govori rutenski (rusinski) jezik. Izvirajo iz vzhodnoslovanskih narodov, ki od zgodnjega srednjega veka živijo v severnih regijah vzhodnih Karpatov. Njihova domovina, Karpatska Ukrajina (Transkarpatska regija), je zgodovinska regija, ki zajema jugozahodne dele današnje Ukrajine, severovzhodne regije Slovaške in jugovzhodne dele Poljske (Lemki na Poljskem se deloma prištevajo k Rutencem). Od približno dveh milijonov ljudi rusinskega izvora na celem svetu jih po podatkih zadnjega popisa prebivalstva približno 10.000 živi v Ukrajini. Ker so jih uradi za štetje prebivalstva deloma šteli kot podskupino ukrajinskega naroda, se to uradno število močno razlikuje od dejanskega.

Čeprav so bili Karpato-Ruteni oziroma Rusini vedno podvrženi večjim sosednjim silam, se je v 19. stoletju razvilo rusinsko narodno gibanje, ki je poudarjalo posebno identiteto narodne skupnosti in njenega literarnega jezika. Prvo politično zastopstvo so Rusini ustanovili med revolucijo v letih 1848/49. Z razpadom avstro-ogrske monarhije leta 1918 so bili različni deli rusinskega naroda soočeni z različnimi političnimi izzivi. Po prvi svetovni vojni so začasno ustanovili dve državi. V 20. in 30. letih 20. stoletja je prišlo do spora med tistimi Rusini, ki so težili k Rusiji, in tistimi, ki so dajali prednost Ukrajini. Po drugi svetovni vojni so postali del Ukrajine. Začetek sovjetske oblasti je bil za manjšino usoden; ker je niso uradno priznali za manjšino, vse do danes nima uradnega manjšinskega statusa. V drugih državah so Rutenci priznani in zaščiteni kot narodna manjšina.

Ker je manjšina tako močno razpršena po različnih državah, se rutenski dialekti med seboj tako močno razlikujejo, da jih imajo za samostojne jezike.

Karpato-rutensko združenje v Ukrajini v transkarpatski ukrajinski regiji od leta 1999 zastopa interese Rusinov v FUEN-u. V Ukrajini se združenje zavzema za priznanje in enakopravnost Rutencev predvsem na področju izobraževanja in razvojnih možnosti. Združenje v treh občinah transkarpatske regije prireja srečanja v kulturnih domovih mestne uprave. S kulturnimi prireditvami, kot so obhajanje praznikov, natečaji znanosti in literature, pa tudi z lastnim televizijskim oddajnikom sodeluje v javnem življenju. Revijo, ki so jo izdajali s pomočjo donacij, so morali pred kratkim ukiniti.

Zdravo – (Dobryj dyn', daj Bozhe).

Добрий день, дай Боже

Dobrodošli – (Krasno pryhla-

shayeme). Красно пригласаєме

Kako si? – (Yak sya mayesh?). Як
ся маєш?

Hvala, dobro. – (Dyakuvu, dubri).

Дякуву, дубрі

Ime mi je ... - (Ya sya klychy...). Я

ся кличу...

Posebno smešne ali težavne
besede: “pachmahy” (kot hlače),
“fusykli” (nogavice) “potya”
(ptica)

Karpato-rutensko združenje v Ukrajini **Общество карпатських Русинів**

per. Universitetsky 6/20
UA-88 000 Uzhgorod
Ukraine

yevhenzhupan@gmail.com

Telefon: +380 312642984

Srbi na Hrvaškem

Srbi so se na območju današnje Hrvaške naselili v obdobju množičnih migracij med začetkom 16. in koncem 17. stoletja.

Številni Srbi, predvsem kmetje in vojaki, so živeli na celotnem obmejnem območju z Bosno. Prva migracijska gibanja so jih pripeljala v vasi v gorovju Žumberak.

Kot socialna ustanova in geografska orientacijska točka je imela Krajina, ki je bila pomemben vojaški branik v vojnah držav srednje Evrope proti Turčiji, 350 let izredno pomembno vlogo. Tamkajšnje prebivalstvo je odrezala od družbenih modernizacijskih procesov, ki so se tukaj zavlekli v 20. stoletje. Poleg tega ima regija nadpovprečno veliko število kmečkega prebivalstva.

Srbi in Hrvati, ki so na istem območju živeli pod tujo oblastjo, niso imeli priložnosti za večje konflikte, razen zaradi različnih verskih prepričanj. Konflikti so nastali šele v drugi polovici 19. stoletja, ko so postale pomembnejše nacionalne ideologije.

Danes na Hrvaškem živi med 150.000 in 200.000 Srbov, njihovo število pa, predvsem med mlajšim mestnim prebivalstvom, zaradi močnega pritiska proti njihovi etnični identiteti močno upada.

Po aktualni politični zakonodaji Republike Hrvaške in ustavnih zakonih o pravicah narodnih manjšin v Republiki Hrvaški so Srbi zastopani na vseh vladnih ravneh.

Največji izziv, s katerim so kot manjšina soočeni tako rekoč brez vsake pomoči, je vprašanje demografije.

Srbi na Hrvaškem izdajajo več tradicionalnih tiskanih medijev: *Novosti* (tedensko), *Bijela pčela* (mesečna revija za otroke), *Prosvjeta* (časopis vodilne manjšinske kulturne ustanove) in *Izvor* (revija, ki jo mesečno izdajajo v Vukovarju). Imajo tudi lastne radijske oddajnike in v vzhodni Slavoniji deloma tudi televizijske. Osrednja kulturna ustanova srbske manjšine na Hrvaškem je srbska kulturna družba »Prosvjeta«, ki je bila med drugo svetovno vojno ustanovljena v Glini. V učnih načrtih Republike Hrvaške je srbska manjšina zastopana le na ravni osnovne šole, do danes na tem področju kakovost ni zadovoljiva.

Srbska manjšina na Hrvaškem spoštuje tradicijo in vero srbske pravoslavne cerkve in obhaja njene verske praznike. Zelo pomembno ji je tudi vzdrževanje antifašistične tradicije iz druge svetovne vojne in spominjanje takratnih pomembnih dogodkov in osebnosti.

Srbi govorijo srbsčino območja Krajine, ki je slavonski dialekt; sami sebe imenujejo Srbi u Hrvatskoj.

Srbski Narodni Svet (SNV) je nacionalna koordinacija srbskih manjšinskih odbornikov. Ta demokratično izvoljeni politični organ opravlja tudi naloge svetovanja in koordinacije ter v samoupravi Srbe v Republiki Hrvaški podpira v vprašanih človekovih, državljanskih in narodnih pravic, identitete, participacije in integracije v hrvaško družbo.

SNV, osrednja organizacija Srbov na Hrvaškem, je omrežje 144 občinskih svetnikov. Opravlja predvsem politično delo in se zavzema za razvoj in ohranjanje kulture in jezika. Skuša vplivati na izobraževalno in socialno politiko, na razvoj podeželskih regij in pravični regionalni razvoj na Hrvaškem.

Prireditveni koledar SNV vsebuje številne kulturne, znanstvene, politične in druge prireditve, npr. spominske proslave. Najbolj znan je gotovo božični sprejem, ki se ga vsako leto udeležijo hrvaška politična elita in srbski predstavniki iz celotne regije.

Še zlasti pomembne so spominske proslave za srbske žrtve druge svetovne vojne ter za žrtve vojne v letih 1991–1995.

Zdravo – Zdravo

Dobrodošli – Dobro došli

Kako si/ste? – Kako si?

Hvala, dobro. – Dobro, hvala.

Ime mi je ... – Moje ime je...

Posebno smešna beseda:

Džabalebaroš (nekdo, ki zapravlja čas)

Narodni svet Srbov na Hrvaškem / Srpsko narodno vijeće

Gajeva 7
HR-10 000 Zagreb
Croatia

www.snv.hr
ured@snv.hr

Telefon: +385 14811198
Facebook: [Srpsko narodno vijeće](#)

Slovaki in Čehi v Romuniji

Prvi Slovaki so v Romunijo iz središča Slovaške na začetku 19. stoletja prišli iz mest Sarvaš, Bekes Csaba in Tothkomlos. Njihovi potomci danes živijo v okrožjih Arad in Timiș.

Slovaki, ki so se priselili predvsem iz vzhodnih predelov Slovaške, danes živijo tudi v regiji Bihor v Transilvaniji. V teh primerih ne moremo govoriti o imigraciji, kot jo poznamo danes, saj sta bili do leta 1918 tako današnja Slovaška kot tudi Transilvanija v Romuniji del avstro-ogrskega cesarstva. Šele z uveljavitvijo sodobnih državnih meja so Slovaki v Romuniji postali narodna manjšina.

Odnos do drugih narodnih skupnosti v regiji je bil vedno dober. Danes v Romuniji živi približno 17.000 Slovakov in 2.500 Čehov. Večina Čehov živi v Caraș-Severinu in Mehedintji.

Zgodovinsko in kulturno središče Slovakov je v mestu Nădlac, Čehov v Moldovi Noui.

Obe narodni skupnosti sta priznani in zastopani v lokalnih in osrednjih političnih gremijih. Zakoni o njihovi pravni zaščiti se tudi spoštujejo. Tako je na primer na dveh državnih šolah učni jezik slovaščina.

Cilj vsega omenjenega je ohranjanje aktivne rabe slovaščine in češčine ter etnične identitete manjšine.

Demokratična zveza Slovakov in Čehov v Romuniji (UDSCR), ki je bila ustanovljena leta 1990 in je od leta 2019 včlanjena v FUEN, izdaja časopis Naše Snahy.

Poleg tega upravlja izobraževalne ustanove od vrtca do višje šole, kjer je učni jezik slovaščina. Češčino kot izbirni predmet ponujajo javne šole v Caraş-Severinu in Mehedinţi.

Vsako leto pripravijo približno sto kulturnih prireditev, med drugim festivala Prehliadka slovenských ľudových piesni CEZ NADLAK JE ..., Mládežnícky folklórny festival, Festival českej menšiny v Rumunsku in tudi Medzinárodná vedecká konferencia Rok 1918 a dolnozemsí Slováci. Pomembni področji njenega delovanja sta tudi izobraževalno in znanstveno delo. Trenutno je v celotnem delovanju v ospredju krepitev in razvoj identitete.

Obe narodni skupnosti sta jezika matičnih držav ohranili v dialektih svojih domačih regij. Tako se v materinščini imenujejo Slováci in Češi ali pa Slovenská menšina in Česká menšina.

**Demokratična zveza Slovakov in Čehov
v Romuniji
Demokratičký zväz Slovákov a Čechov
v Rumunsku**

Zdravo – **Dobrý deň**
Dobrodošli – **Vitajte**
Kako si? – **Ako sa máte?**
Hvala, dobro. – **Dobre, ďakujem**
Ime mi je ... – **Volám sa...**
Posebno težavna ali smešna
beseda: **Kotrmelec**

Independentei street, No 36
RO-315500 Nădlac
Romania

www.udscr.com.ro
office@dzscr.ro

Telefon: +40-257-473003
Facebook: [Udscr Nădlac Dzsčr Nadlak](https://www.facebook.com/UdscrNadlacDzschrNadlak)

Slovaki na Češkem

Slovaki na Češkem so 1. januarja 1993 z mirno delitvijo Češkoslovaške dobesedno čez noč postali narodna manjšina. Slovaki in Čehi so po neodvisnosti od Sovjetske zveze najprej ustanovili skupno državo; nobeden od njiju ni verjel, da bi lahko preživel sam. Večji del slovaških državljanov živi v Pragi, Brnu, Olomucu, Karvini, Taborju, Kladnu in v zahodni Češki.

Slovaška manjšina šteje približno 184.000 pripadnikov, od katerih jih ima okoli 100.000 slovaški potni list. Zakon o državljanstvu iz leta 1999 pripadnikom slovaške manjšine dovoljuje dvojno državljanstvo. Tako je skupaj 1,8 odstotka prebivalstva del manjšine.

Čeprav manjšinsko vprašanje na Češkem ni urejeno v zadovoljivi meri, zaradi dolge skupne zgodovine med Čehi in Slovaki skoraj ni napetosti. Vzrok je predvsem v močni asimilaciji Slovakov na Češkem in v umirjeni politiki češke vlade na tem področju.

Že dolgo češka televizija predvaja slovaško oddajo »Stetnutie«, Društvo Slovakov pa izdaja revijo Korene (Korenine). Kljub temu prisotnost slovaščine v javnosti in medijih upada, zato so za ohranjevanje jezika in kulturne identitete ustanovili celo vrsto slovaških kulturnih društev, kot na primer folklorno skupino »Šarvanci«. Sicer slovaškega jezikovnega pouka na čeških šolah ni več, številni uradniki pa še govorijo slovaško, kar pripadnikom manjšine močno lajša urejanje administrativnih zadev na uradih.

Društvo Slovakov v Češki Republik je bilo ustanovljeno leta 1992, leta 1999 se je včlanilo v FUEN. Dejavnosti društva so zelo raznolike, z vsemi pa zasledujejo iste cilje – izpolnjevanje kulturnih in socialnih potreb slovaške manjšine ter krepitev in razvoj narodne zavesti.

Pomemben del društvenega delovanja so ohranjanje dobrih odnosov med manjšino in večinskim češkim narodom, krepitev možnosti manjšine za udeležbo v javnem življenju v Češki Republik ter krepitev sodelovanja.

V okviru OS v ČR obstaja tudi analitična skupina, sestavljena iz intelektualcev in znanstvenikov, Slovakov in Čehov, ki svoja dela izdajajo v zbirki »Dobra beseda Slovakov in Čehov«.

Zdravo – **Dobrý deň**
Dobrodošli – **Vitajte**
Kako si? – **Ako sa máte?**
Hvala, dobro. – **Dobře, ďakujem.**
Ime mi je ... – **Volám sa...**
Posebno težavni pregovor: **A tie vrabce z toho tříňa štrnk brnk do tříňa.**

Društvo Slovakov v Češki Republik Obec Slovákov v Českej republik

Vocelova 602/3
120 00 Praha 2
Czech Republic

<http://www.slovaci.cz/>
dan.nem@centrum.cz

Telefon: +420 235 514 542

Slovaki na Madžarskem

Slovaki so iz prenaseljenih območij zgornje Madžarske v avstro-ogrskem cesarstvu prišli na današnje območje Madžarske, ki je bilo pod oblastjo Turkov v 17. stoletju uničeno in razseljeno; ustanovili so več mest in vasi. Po drugi svetovni vojni je med izmenjavo prebivalstva med Češkoslovaško in Madžarsko 73.000 Slovakov zapustilo Madžarsko. Današnja selitvena območja Slovakov na Madžarskem so tako rekoč geografski in jezikovni otoki. Nahajajo se predvsem v okolici Békéscsaba in Szarvasand Tótkomlósa, v južnem delu madžarske velike nižine. Poleg tega Slovaki živijo tudi na srednjem Madžarskem, na primer v Pilisu, Bakonyju in Nógrádu, ter na severovzhodu v Mátra, Bükkju in gorovju Zemplén. Nekaj Slovakov živi tudi v Budimpešti. Po podatkih popisa prebivalstva iz leta 2011 je bilo na Madžarskem 17.692 Slovakov.

Druga polovica 20. stoletja je bila za manjšino zelo razburljiva. Leta 1961 so ukinili pouk v slovaščini. S poslabšanjem možnosti izobraževanja je upadla aktivna raba jezika v družinah.

Zakon o zaščiti narodnih in etničnih manjšin (Nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól) je leta 1993 odprl novo poglavje v življenju manjšin na Madžarskem. Ustanovili so sistem samouprave manjšin na lokalni, regionalni in državni ravni. Dejavnosti manjšine so sedaj finančno zagotovljene. Kljub temu pa je velika težava Slovakov na Madžarskem še vedno upad znanja materinščine, kar je povezano tudi s pomanjkanjem učiteljev.

Slovaško diasporo na Madžarskem zaznamuje njena notranja raznolikost: tu govorijo vse tri dialekte slovaškega maternega jezika (zahodna, vzhodna in srednja slovaščina). Slovaki živijo v 11 od 19 komitatov Madžarske, to je v več kot sto občinah.

Slovaška manjšina oziroma organizacija »SlovakUm« od leta 1957 izdaja tednik Ľudové Noviny in ureja pripadajoči spletni portal www.luno.huis. Na madžarskem radiu dnevno oddajajo spored v slovaščini. Enkrat tedensko je na madžarski televiziji na sporedu oddaja Domovina. Narodna manjšinska samouprava poleg tega upravlja slovaško gledališče Vertigo, slovaški dokumentacijski center, pet dvojezičnih osnovnih šol ter dve srednji šoli in en center metodike. Petega julija slovaška manjšina na Madžarskem obhaja slovaški nacionalni praznik.

Narodna manjšinska samouprava Slovakov na Madžarskem je svoje delo začela leta 2000, od leta 2004 je včlanjena v FUEN. CSSM je od predhodne organizacije Zveze Slovakov na Madžarskem postopoma prevzelo vodstvo vseh omenjenih ustanov in medijev. Nato so ustanovili še dobrodelno organizacijo »Legatum«, ki tehnično in finančno podpira ustanove slovaške manjšine. Ustanova etničnim Slovakom na Madžarskem podeljuje štípendije, ki dijakom omogočajo nadaljnje šolanje.

Zdravo – **Ahoj.**
Dobrodošli! – **Vítaj!**
Kako si? – **Ako sa máš?**
Hvala, dobro. – **Dobre, ďakujem**
Ime mi je ... – **Volám sa...**
Posebno smešna ali težavna
beseda: **zmrzlina** (led)

**Narodna manjšinska samouprava
Slovakov na Madžarskem
Celoštátna slovenská samospráva v
Maďarsku**

1114 Budapest, Fadrusz u. 11/A
Hungary

[www.slovaci.hu/index.php/sk/
oszo@slovaci.hu](http://www.slovaci.hu/index.php/sk/oszo@slovaci.hu)

Telefon: +36 1 466 9463
Facebook: [CSSM - OSZÖ](https://www.facebook.com/CSSM-OSZ0)

Slovinci v Italiji

V Furlaniji-Juljski krajini približno 80.000 Slovencev živi predvsem na obmejnem območju med Italijo in Slovenijo, ki obsega 32 občin, med njimi Trst, Gorico in Čedad. V občinskih svetih Trsta in Gorice sedijo tudi zastopniki slovenske manjšine. Slovenska manjšina živi na območju Krasa, apnenčaste planote v Italiji in južni Sloveniji, ki ima celo vrsto geoloških posebnosti, med drugim velika nahajališča apnenca iz krede. Naselitveno območje se razprostira vzdolž obale Tržaškega zaliva, preko izliva reke Vipave in »smaragdne reke« Soče, dolin Nediže (Iudrio), Ter (Torre) in Rezije ob vznožju gore Kanin, tja do Kanalske doline (Valcanale) blizu romarskega kraja Svete Višarje (Monte Lussari).

Slovenska manjšina ima svoje zastopnike na občinski ravni in v regionalnem svetu ljudskega zastopstva v Furlaniji-Juljski krajini. Slovenska manjšina je tudi v italijanskem senatu zastopana z eno poslanko. Odnosi z italijansko državo so bili dolga leta težavni, predvsem ko je po prvi svetovni vojni v Italiji zavladal fašizem. Slovincem v Italiji so z Zakonom Nr. 38 (»Zakon o Slovincih«) leta 2001 dodelili določene pravice.

Trenutno so najpomembnejši izzivi priznanje in raba slovenskega jezika v javnosti in upravi, poleg tega pa ureditev zastopstva v italijanskem parlamentu.

Slovenska manjšina v Italiji izdaja Primorski dnevnik, dva tednika, Novi Glas in Novi Matajur, revijo Dom, ki izhaja dvakrat mesečno, ter kulturno revijo Mladika. Nacionalna radiotelevizija RAI oddaja celodnevni radijski ter večerni televizijski program v slovenščini.

Slovenska manjšina je vključena v državni šolski sistem; pouk deloma poteka tudi v slovenščini.

Slovenske organizacije prirejajo številne kulturne, umetniške in športne prireditve ter praznovanje verskih praznikov. Kulturni višek je gotovo Slovenski kulturni praznik osmega februarja.

Slovinci v regiji Furlanija-Juljska krajini govorijo slovensko, dialekti pa se v različnih krajih razlikujejo. Omenimo lahko kraški, goriški in slovenski beneški dialekt (v nekdanji provinci Videm). Povsem poseben je dialekt, ki ga govorijo v Reziji. Slovenski dialekt Kanalske doline je podoben enemu izmed dialektov Slovencev na avstrijskem Koroškem.

Svet slovenskih organizacij koordinira in zastopa interese svojih članov v javni upravi, v Republiki Italiji in Republiki Sloveniji.

SSO se zavzema za ohranjanje in širjenje slovenskega jezika in narodne zavesti. Še zlasti pomembna tema je vpoklic zastopnika v italijanski parlament.

Slovenska skupnost je politična stranka Slovencev v Italiji oz. v regiji Furlanija-Juljska krajina. Ustanovljena je bila leta 1963, od leta 1988 je članica FUEN-a, skupaj z drugimi regionalnimi in manjšinskimi strankami v Evropskem parlamentu sestavlja Evropsko svobodno zvezo (ESZ). Že pred ustanovitvijo SSK so v mestih Trst in Gorica obstajale manjše stranke, ki so se sčasoma združile v današnjo stranko.

Svet slovenskih organizacij

Via del Coroneo 19
I- 34133 Trieste/Trst
Italy

<http://www.ssorg.eu>
dbor@ssorg.eu

Telefon: +39 39 040 3481586
Facebook: [Svet slovenskih organizacij](#)
Twitter: @SsoSvet
Instagram: All-Slovenian

Dober dan, Pozdravljen, Živijo!
Dobrodošel
Kako si?
Dobro, hvala.
Ime mi je ...
Posebaj smešne besede:
šjfrca (zajemalka), kndjrga (stol)

Slovenska skupnost

Ulica / Via G. Gallina, 5/III
IT-34122 Trst/Trieste
Italy

www.slovenskaskupnost.org
info@slovenskaskupnost.org

Telefon: +39 0481537447
Facebook: [SSk Slovenska Skupnost](#)

Koroški Slovenci v Avstriji

Slovsanske skupnosti so se med selitvijo narodov na južnem obmejnem območju Avstrije naseljevale že od 6. stoletja. Tradicionalno naseljitveno območje obsega Rož, Podjuno in Zilo (Rosental, Jauntal, Gailtal). Z razvojem nacionalnih držav v 20. stoletju je zaradi germanizacijskega pritiska število slovsanskega prebivalstva močno upadlo. Čeprav je slovsanska manjšina zakonsko zaščitená, je bilo vzdušje do manjšine dolgo zelo sovražno. Šele v zadnjih dveh desetletjih opažamo izboljšanje njenega položaja.

V 20. stoletju je, kot kažejo popisi prebivalstva, prišlo do močnega zmanjšanja števila slovsanko govorečega prebivalstva. V zadnjem popisu prebivalstva leta 2001 je bilo prešteti 13.109 slovsanko govorečih Korošcev; ti rezultati pa so sporni. Slovsanska manjšina je zaščitená in priznana mednarodnopravno, ustavnopravno in po avstrijskem zakonu. Poleg tega pa ima s Sosvetom narodne skupnosti tudi politično zastopstvo. Največja izziva za narodno skupnost sta gotovo realizacija zakonsko določenih pravic in ohranjanje manjšinskega jezika.

Slovsenščina na Koroškem je izjemno raznolika. Jezikoslovcí razlikujejo med deloma zelo različnimi regionalnimi narečji in standardno slovsenščino. Znanstveniki deloma govorijo tudi o nadregionalnem koroškoslvsanskem pogovornem jeziku. Štiri glavne dialektalne skupine so po geografskih regijah razdeljene na podjunsko, rožansko, obirsko in ziljsko narečje.

Koroški Slovenci imajo dve osrednji kulturni organizaciji, Krščansko kulturno zvezo in Slovsansko prosvetno zvezo. V skoraj vsakem kraju naseljitvenega območja koroških Slovsencev ter v koroškem glavnem mestu Celovcu, na Dunaju in v Gradcu deluje vsaj eno slovsansko ali dvojezično kulturno društvo. Obstaja veljavno območje za dvojezično šolstvo za ljudske šole in sekundarno stopnjo 1, poleg tega pa še Slovsanska gimnazija, Dvojezična trgovska akademija in Višja šola za gospodarske poklice v Šentpetru. Narodna skupnost ima na razpolago polurno oddajo v slovsenščini na javnopravni radijski frekvenci, poleg tega pa celodnevni spored na frekvenci zasebnega radiá. V ta namen ima ORF lastno slovsansko uredništvo. Med tiskanimi mediji izhajata dva tednika, cerkveni list Nedelja in Novice, ki sta osrednja tiskana medija koroških Slovsencev.

Skupnost koroških Slovencev in Slovenk (SKS) je nadstrankarska organizacija, ki se zavzema predvsem za interese pripadnikov slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Skupnost podpira projekte za ohranjanje jezika in izobraževanje, ki so pomembni tudi za ekonomsko krepitev, družbeno odgovornost in strpnost v družbi. Prireja slovenske jezikovne tečaje za začetnike in vodi uspešen projekt »Botrstvo za večjezičnost« (Patenschaft für Mehrsprachigkeit). Poleg vsakoletne podelitve Kugyjeve nagrade SKS za svoje člane izdaja tudi dvojezični list Skupnost, ki ga štirikrat letno prejme 3.600 gospodinjstev.

Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) je močno zavezan krščanskemu pogledu na svet. Na temelju avstrijske ustave krepi identiteto koroških Slovencev in prispeva k plodnemu sožitju obeh narodnih skupnosti na Koroškem. Vsako leto skupaj s Krščansko kulturno zvezo podeli Tischlerjevo in Einspielerjevo nagrado.

Med večjimi prireditvami so med drugim vsakoletni šolski projekt »Slomejci«, šolska prireditev »Žogarija« in »EUROPEADA 2022«.

Aktualni izzivi so med drugim sistemska rešitev financiranja tiskanih medijev narodnih skupnosti, povišanje podpor za narodne skupnosti, dvojezični izobraževalni sistem od jasli do mature ter razširitev dvojezičnega pravosodja.

Skupnost Koroških Slovencev in Slovenk

Neuer Platz 10
A-9020 Klagenfurt/Celovec
Austria

www.skupnost.at
office@skupnost.at

Telefon: +43 463 59 16 59
Facebook: [SKUPNOST](https://www.facebook.com/SKUPNOST)

Narodni Svet Koroških Slovencev

Viktringer Ring 26
A-9020 Klagenfurt/Celovec
Austria

www.nskvs.at
office@nskvs.at

Telefon: +43 4 63512528
Facebook: [NARODNISVET](https://www.facebook.com/NARODNISVET)

Hallo – Dober dan
Willkommen – Pozdravljeni
Wie geht's? – Kako Vam gre?
Gut, danke. – Hvala, dobro.
Ime mi je ... – Moje ime je...
Posebno smešen pregovor:
če bi bk bka bek ubil bi bk bek bil

Lužiški Srbi v Nemčiji

Lužiški Srbi, ki spadajo k zahodnim Slovanom, so se v svoji današnji domovini naselili pred približno 1.400 leti. Javno priznano t. i. »podedovano selitveno območje« je definirano v deželnih zakonih oziroma odredbah nemških dežel Saška in Brandenburg.

Lužiški Srbi živijo na vzhodu Zvezne republike Nemčije v trikotniku med Berlinom, Görlitzem in Dresdnom. Kulturni in administrativni »glavni mesti« sta Cottbus v Spodnji Lužici in Budišin v Zgornji Lužici, lužiščino v vsakdanjem življenju govorijo predvsem v t. i. »osrednjem selitvenem območju« med Kamenzem, Hoyerswerdo in Budišinom. Jezikovno in kulturno središče v srednji Lužici je mesto Schleife.

Od 10. stoletja do pred kratkim so bili Lužiški Srbi podvrženi močni germanizaciji, nikoli pa niso imeli možnosti za ustanovitev lastne države. Po uradnih podatkih jih je okoli 60.000. K njim spadajo zgornjelužiški Srbi v saški Zgornji Lužici in spodnji Srbi/Vendi v Spodnji Lužici v Brandenburg; med seboj se razlikujejo po jeziku in kulturi. Lužiškosrbska narodna skupnost je v Nemčiji priznana manjšina. Poleg lastnega jezika ima tudi javno priznano zastavo in himno. Večina Lužiških Srbov je nemških državljanov. Njihov jezik in kulturo ščitijo ustave nemških zveznih dežel.

Redno izhajajo zgornjelužiški srbski dnevnik Serbske Nowiny, spodnjelužiški srbski tednik Nowy Casnik, lužiškosrbska kulturna revija Rozhľad, otroška revija Płomjo, katoliška revija Katolski Posoł in evangeličanski cerkveni list Pomhaj Bôh. Poleg tega na valovih MDR in RBB oddaja lužiškosrbski radio. Enkrat mesečno je na ogled tudi televizijska oddaja. Lužiški Srbi imajo celo vrsto kulturnih organizacij in ustanov: Ustanova za srbski narod, Jezikovni center Witaj, Nemško-srbsko narodno gledališče, Srbski narodni ansambel, založba Domowina, Srbski inštitut, Srbski muzej v Cottbusu in Budišinu idr. Lužiški Srbi vsako leto obhajajo približno 30 praznikov, za katere so značilne regionalne razlike. Najbolj znana sta običaja ptičje poroke januarja in srbski pust (»zapust«).

Obstajata dve standardni različici lužiške srbsčine, gornje- in dolnjelužiška srbsčina, najpogosteje razlikujejo med omenjenima dvema in narečji, ki so nekje med njima. Dolnjelužiška srbsčina je trenutno zelo ogrožen jezik. Medtem ko je gornjelužiška srbsčina (Serbja) bolj podobna češčini in slovaščini, je dolnjelužiška srbsčina (Serby) bližja poljščini.

Osrednja organizacija **Domowina – Združenje Lužiških Srbov**, ki je bila ustanovljena leta 1912 in je od leta 1990 včlanjena v FUEN, ima približno 180 včlanih društev in 18 regionalnih in strokovnih združenj. Tudi njene dejavnosti so zelo raznolike in segajo od konkretnega kulturnega delovanja do političnega dela.

Pereča so vprašanja naraščaja, kot na primer posredovanje jezika mlajšim generacijam, pomanjkanje lužiškosrbsko govorečih učiteljev, opravljanje obstoječih nalog in soočanje z novimi izzivi, kot so strukturne spremembe zaradi izginjajoče industrije rjavega premoga ali digitalizacije.

Zdravo – **Hallo**
Dobrodošli – **Willkommen**
Kako si? – **Wie geht's?**
Hvala, dobro. – **Danke, gut.**
Ime mi je ... – **Mein Name ist...**
Posebno smešna ali težavna beseda: **Wjewjerčka** (veverica)

»Domowina« – **Bund Lausitzer Sorben e. V.**
Domowina – Zwjazk Łužiskich Serbow z. t.

Postplatz 2
02625 Bautzen / Budyšin
Germany

www.domowina.de
sekretariat@domowina.de

Telefon: +49 3591 550102
Facebook: [Domowina](https://www.facebook.com/Domowina)

Čehi na Hrvaškem

V času avstrijske monarhije v 18. stoletju so se Čehi naselili tudi na Hrvaškem. Najstarejša češka vas na Hrvaškem je Ivanovo Selo, ustanovljeno leta 1826. Leta 1930 je na Hrvaškem živelo še približno 40.000 Čehov, njihovo število pa je z rastočo asimilacijo hitro upadalo. Leta 2011 je na Hrvaškem živelo 9.641 Čehov, od tega 65 odstotkov v Bjelovarsko-bilogorski županiji, večina v mestu Daruvar. Tu je tudi središče vseh družbenih in kulturnih dejavnosti češke manjšine. Tu imajo sedeže Združenje Čehov na Hrvaškem in druge češke ustanove. V vasi Končanica so Čehi celo relativno večinsko prebivalstvo. Na selitvenem območju češke manjšine si je treba ogledati etnografsko zbirko češke narodne manjšine v Ivanovom Selu.

Čehi na Hrvaškem – Češi v Chorvatsku ali tudi češka manjšina na Hrvaškem – Česká menšina v Chorvatsku – govorijo češko – Český jazyk.

Danes so med najboljše organiziranimi češkimi manjšinami na svetu. Združenje Čehov vsako leto prireja številne kulturne, izobraževalne in strokovne prireditve.

Od začetka pa vse do danes so bilateralni odnosi med manjšino in večinskim narodom na visoki ravni. Češka manjšina je v hrvaškem državnem zboru zastopana s skupnim poslancem slovaške manjšine, politične zastopnike ima tudi na regionalni in lokalni ravni. Manjšinske pravice so zapisane v ustavnem zakonu o pravicah narodnih manjšin (2001). Njihovi pripadniki imajo pravico do izražanja svoje narodnosti, rabe svojega jezika in kulturne avtonomije ter pravico do volitev svojih političnih zastopnikov. Današnja največja težava sta asimilacija in odseljevanje predvsem mladih, visokokvalificiranih strokovnjakov.

Založba NVI Jednota izdaja tednik Jednota, otroške revije, češke učbenike, zgodovinska in literarna dela manjšinskih avtorjev ter druge tiskovine. Poroča o splošnih kulturnih, socialnih in političnih dejavnostih češke manjšine na Hrvaškem. Radio Daruvar dnevno oddaja polurno oddajo v češčini.

Koordinacijski svet, zastopnik češke manjšine na Hrvaškem, ki je bil ustanovljen leta 2003 in je od leta 2011 včlanjen v FUEN, upravlja 32 združenj (Česka beseda), češke šole, založništvo in kulturno dediščino češke manjšine. Na Hrvaškem delujeta dve češki osnovni šoli, ena štiriletna šola, dva vrtca in ena srednja šola z možnostjo pouka v češčini. Svet za šolske zadeve dela za Združenje Čehov. Združenje Čehov prireja številne kulturne, izobraževalne in strokovne prireditve. Najstarejši in največji praznik je zahvalna nedelja Dožinky.

Organizacija zastopa interese češke manjšine na Hrvaškem. Koordinacijski svet prireja redna srečanja, izmenjave informacij in izkušenj, predstavitve in kampanje.

Nadzoruje spoštovanje zakona in pravic pripadnikov manjšine. Nadzoruje tudi spoštovanje vseh zakonov o češkem narodu na državni, regionalni in lokalni ravni.

Zdravo – **Ahoj!**
Dobrodošli – **Vítame vas**
Kako si/ste? – **Jak se máš?**
Hvala, dobro. – **Dobře, děkuji.**
Ime mi je ... – **Jmenuji se...**

Koordinacijski svet, zastopnik češke manjšine na Hrvaškem

Trg Kralia Tomislava 7
HR-43500 Daruvar
Croatia

damir.malina@inet.hr

Telefon: +385 43 331 029

Čehi na Slovaškem

Češka manjšina na Slovaškem – Česká menšina na Slovensku – se je vzpostavila leta 1993, ko se je Češkoslovaška razdelila na republiko Češko in Slovaško. Kot sami pripadniki manjšine so tudi zgodovinski kraji Čehov na Slovaškem po celi državi.

V celotni Slovaški ima češka manjšina v mestih Bratislava, Trnava, Nitra, Trenčín, Žilina, Martin, Zvolen, Liptovský Hrádok, Poprad in Košice, kjer je tudi sedež Zveze Čehov na Slovaškem, enajst društev. Čehov na Slovaškem ne zastopa nobena politična stranka, zastopstvo manjšine je drugače urejeno.

Češka manjšina na Slovaškem ima 37.000 pripadnikov. Večina med njimi govori češko in slovaško.

Društvo Čehov na Slovaškom šteje 1.300 članov. Ustanovljeno je bilo leta 1994, v FUEN se je včlanilo leta 2003. Poleg glavnega sedeža v Košicah ima podružnice še v Bratislavi, Trnavi, Trenčínu, Martinu, Liptovskem Mikulášu in Stari Ľubovni. Na novo ustanovljeno društvo Česká omladina na Slovensku se osredotoča na delo z otroki in njihovimi starši.

Vsaka dva meseca izide društvena revija *Stříbrný vítr*. Številne razstave, diskusije, izobraževalne programe in koncerte društvo prireja za svoje člane, javnost in tudi večinsko prebivalstvo. Posebna prireditelja so dnevi češke kulture v Košicah. Poleg tega je del društva tudi ženski zbor, ki nastopa na Slovaškem in v tujini.

Kot svojo glavno nalogo društvo razume ohranjanje češkega jezika in češke kulturne dediščine na Slovaškem.

Zdravo – Ahoj
Dobrodošli – Vítej / Vítejte /
Kako si/ste? – Jak se máš / máte
Hvala, dobro. – Dobře, děkuji.
Ime mi je ... – Jmenuji se...
Posebno težaven pregovor:
**Třistatřicettři stříbrných
stříkaček, stříkalo přes tři-
statřicettři stříbrných střech.**

Društvo Čehov na Slovaškem Český spolek na Slovensku

Hlavná 70
SK- 04001 Kosice
Slovakia

www.ceskyspolek.sk
csnske@zoznam.sk

Telefon: +421 055 / 6255 217

Belorusi v Estoniji

Ob popisu prebivalstva leta 2001 je bilo v Estoniji 16.891 Belorusov, to je 1,2 odstotka celotnega prebivalstva. Skoraj tretjina celotnega estonskega prebivalstva pripada k eni od manjšin. Številni Belorusi so v estonsko sovjetsko republiko prišli kot delovni migranti, zato so se večinoma naselili v okolici večjih mest, na primer v Talinu ali v okrožju Ida-Viru. Velik del Belorusov kot materni jezik navaja ruščino. V Talinu je več lokalnih društev in beloruski kulturni center z nedeljsko šolo.

Manjšine z več kot 3.000 pripadniki imajo uradno pravico do lokalne kulturne avtonomije. V mladi republiki Estoniji je že v 20. letih 20. stoletja obstajal zakon o avtonomiji, ki je manjšinam priznaval posebne pravice. Pravni položaj manjšin se je poslabšal v času Sovjetske zveze in po njenem razpadu. Leta 1998 je Estonija uveljavila Okvirno konvencijo za zaščito narodnih manjšin, Evropske listine o regionalnih in manjšinskih jezikih pa država ni podpisala. Od leta 2000 deluje vladni program za integracijo v estonsko družbo, pri čemer je v ospredju krepitev znanja estonskega jezika.

Društvo Belorusov je od leta 2004 član FUEN-a.

Zdravo – Pryvitannie
obrodošli – Sardečna
zapašajem
Kako si/ste? – Jak spravy
Hvala, dobro. – Viełmi dobra,
dziakuj
Ime mi je ... – Mianie zavuć

**Društvo Belorusov v Estoniji
Valgevenelaste liit Eestis**

Uus Str. 19-8
EE-10111 Tallinn
Estonia

ninsavin@mail.ru

Telefon: + 372 5134280

Osrednja organizacija

»Zveza narodnih manjšin v Estoniji«

Zveza narodnih manjšin v Estoniji je bila ustanovljena leta 1998 in se je leta 2001 včlanila v FUEN.

Glavni cilji organizacije so reprezentacija narodnih manjšin na državni in lokalni ravni, zaščita njihove kulturne identitete ter krepitev sodelovanja med narodnimi skupnostmi, tako v Estoniji kot zunaj nje. Med najpomembnejšimi nalogami ERÜ je prispevanje k demokratizaciji in uspešnemu razvoju Estonije.

Organizacija izvaja številne dejavnosti na področju kulture, izobraževanja in integracije ter vsako leto prireja različne prireditve in obeležuje praznike. To so med drugim: Estonski dan neodvisnosti, Nacionalni dan raznolikosti, Dnevi starega mesta Talin, Dnevi sorodnih ljudstev, nogometne tekme, razstave, seminarji, jezikovni tečaji, znanstvena predavanja, izobraževalne in informacijske prireditve za otroke, Estonski forum narodov, »Etno-sejem« in koncerti.

Skladno s statutom ERÜ zastopa interese estonskih manjšin, podpira posredovanje njihovih maternih jezikov, kultur in načinov življenja ter ohranjanje njihove identitete in običajev. Zveza narodnih manjšin v Estoniji zagotavlja, da se pravice o kulturni avtonomiji narodnih skupnosti, ki so zapisane v estonski ustavi in zakonih, ohranjajo, poleg tega pa prispeva tudi k razvoju medetničnih odnosov. Podpira izmenjavo informacij in izkušenj med narodnimi združenji s ciljem krepitev njihovega dela na terenu.

V prihodnje si predvsem z namenom prilagajanja globalnim spremembam in razvoju želi krepiti delo z mladimi in sodelovanje z mednarodnimi organizacijami. Poleg tega se zavzema tudi za ohranjanje kulturne dediščine in jezikov. Poseben izziv predstavlja financiranje lastnega društva.

**Zveza narodnih manjšin v Estoniji /
Eestimaa Rahvuste Ühendus**

Pärnu mnt. 6
EE-10148 Tallinn
Estonia

<https://rahvused.ee>
office@nationalities.ee

Telefon: +372 6440234

Osrednja organizacija »Združenje narodnosti Ukrajine«

Organizacija »**Združenje narodnosti Ukrajine**« je velika multietnična struktura, v katero je vključeno več kot 50 narodnosti/etnijskih skupin in 120 organizacij. Organizacija se zavzema za krepitev prijateljstva in solidarnosti med različnimi etničnimi skupinami v Ukrajini ter za zaščito njihovih interesov in človekovih pravic. Med dejavnosti organizacije spadajo okrogle mize, konference, seminarji, kulturne in izobraževalne prireditve, festivali in koncerti ter monitoring sovražnosti do tujcev in rasizma. Od leta 2015 je organizacija članica FUEN-a.

Javna organizacija »Združenje narodnosti Ukrajine«
Громадська організація «Асамблея Національностей України»

30 Street Yaroslavov Val, 14-D, Office
90-91
UA-01030 Kiev
Ukraine

assemblykiev@ukr.net
www.aseembly.org.ua

Telefon: +380 (44) 253 38 88
Facebook: [Асамблея Національностей України](#)

Koordinacija in dejavnosti AGSM

AGSM je bila na pobudo slovanskih manjšin kot solidarnostna skupnost ustanovljena pod okriljem FUEN-a. Skupaj se ukvarjata s temami, ki so pomembne za nadaljnji razvoj vsakdanjega življenja manjšin. Izkazalo se je namreč, da se slovanske manjšine pri svojem delu pogosto soočajo z zelo podobnimi težavami in izzivi. Številne slovanske narodne skupnosti so zelo majhne, zato so njihove možnosti politične participacije pogosto močno omejene in so brez finančne in administrativne podpore. Ker Koordinacija združuje zelo različne slovanske narode (od Lužiških Srbov v Nemčiji in Rusov v Estoniji do Rutenov v Ukrajini in Moliških Hrvatov v Italiji), je delovanje delovne skupnosti zelo zahtevno. Zaradi neenotnega slovanskega jezika se AGSM močno identificira preko raznolikih, a med seboj sorodnih manjšinskih kultur, tradicij in jezikov.

Za čim aktivnejšo oblikovanje svojih dejavnosti se delovna skupnost slovanskih manjšin sreča dvakrat letno – med kongresom FUEN-a in ob letnem zasedanju, seminarju slovanskih manjšin v Evropi. Ob predavanjih, aktualnih poročilih, diskusijah in obiskih na terenu si slovanske manjšine izmenjujejo informacije o svojem aktualnem položaju, izkušnjah in novejšem razvoju ter skupaj razmišljajo o možnih rešitvah. Do leta 2017 je letno zasedanje AGSM organizirala Domowina, osrednja organizacija Lužiških Srbov, sedaj pa delovanje delovne skupnosti koordinira FUEN.

Ko je Zvezna republika Nemčija FUEN-u povišala subvencije, je AGSM lahko ustanovila lastni koordinacijski organ slovanskih manjšin, kar je bistveni dosežek dolgotrajnih prizadevanj. Koordinaciji AGSM, ki naj bi bila močna osrednja posvetovalnica slovanskih manjšin, omogoča učinkovitejšo komunikacijo, načrtovanje in izvedbo svojih dejavnosti, spremljanje svojih članic skozi celo leto in omogočanje njihovega razvoja.

Kontaktne informacije

Če imate dodatna vprašanja ali vas zanima članstvo v delovni skupnosti slovanskih manjšin, nas kontaktirajte, za vse aktualne informacije in vesti pa obiščite naš spletni portal AGSM, kjer se lahko prijavite tudi na spletne novice:

FUEN / AGSM Koordinator Matic Germovšek Ž., koroški Slovenec

E-mail: agsm@fuen.org

Web: www.agsm.fuen.org

Schiffbrücke 42

D - 24939 Flensburg

Phone: +49 461 12 8 55

E-mail: info@fuen.org

Web: www.fuen.org

Federalistična unija evropskih narodnih skupnosti (FUEN)

Federalistična unija evropskih narodnih skupnosti (FUEN)

- je najpomembnejša osrednja in zastopniška organizacija avtohtonih narodnih skupnosti, nacionalnosti in jezikovnih skupnosti v Evropi. Trenutno včlanjuje več kot sto organizacij iz 35 evropskih držav; Uniji se vsako leto pridruži več organizacij.

- je skupnost, ki temelji na medsebojni pomoči in zastopa interese evropskih manjšin na regionalni, državni, predvsem pa evropski ravni.

- upravlja veliko omrežje evropskih regij, političnih odločilnih organov, znanstvenih inštitutov, kulturnih in izobraževalnih ustanov, mladinskih organizacij, medijev in drugih partnerjev.

- dela v prid ohranjanja in krepite identitete, jezika, kulture, pravic in tradicij evropskih manjšin.

- je glas manjšin v mednarodnih organizacijah, Evropski uniji, Evropskem svetu, Združenih narodih in OVSE-ju.

V preteklih letih je FUEN svojo ekipo in navzočnost razširila in okrepila na treh sedežih – v Flensburgu, Berlinu in Bruslju. Uspeh evropske državljanske iniciative Minority SafePack je organizaciji pomagal k vidnosti in utrjevanju njene pozicije.

FUEN vodi predsedstvo, ki ga sestavljajo predsednik, šest podpredsednikov in predsednik JEV, voli ga zbor delegatov. Od kongresa FUEN-a leta 2016 v Wrocławu (Poljska) je njen predsednik Loránt Vincze, pripadnik madžarske skupnosti v Romuniji.

Seznam virov

Kašubi na Poljskem

<http://www.kaszubi.pl> <https://www.polish-online.com/polen/staedte/kaschubei-kaschuben.php>
<https://www.fernweh.de/kaschubei-polen.html> FUEN koledar 2020

Gradiščanski Hrvati v Avstriji (Hrvatski centar)

<http://www.hrvatskicentar.at>

Hrvati v Srbiji

<https://www.dshv.rs> <http://timetravel.mementoweb.org/list/2010/>

<http://webrzs.statserb.sr.gov.yu/axd/en/opstinski/2008/03.pdf>

<https://www.youtube.com/watch?v=NrMPBDR58TI>

Lemki na Poljskem

<http://www.lemko.org/lih/whoarewe.html>

<http://www.carpatho-rusyn.org/lemkos/goc.htm>

<https://www.fuen.org/de/members/Association-of-Lemkos-in-Poland>

Leiserowitz, R. (2008) Die unbekanntan Nachbarn: Minderheiten in Osteuropa. Christoph Links Verlag

Makedonci v Grčiji

<https://www.tagesschau.de/ausland/mazedonien-nordmazedonien-101.html>

<http://www.florina.org/>

<https://www.hrw.org/reports/pdfs/g/greece/greece945.pdf>

Poljaki v Nemčiji

<https://www.bpb.de/gesellschaft/migration/kurzdoessiers/256398/polnische-diaspora>

<http://www.zpwn.org>

Poljaki na Češkem

<https://bt.kc-cieszyn.pl/>

<https://polonica.cz3>

Leiserowitz, R. (2008) Die unbekanntan Nachbarn: Minderheiten in Osteuropa. Christoph Links Verlag

Pomaki v Grčiji

<https://www.gfbv.de/de/news/die-pomaken-in-griechenland-272/>

<https://www.fuen.org/de/members/Panhellenic-Pomak-Association/GR>

Apostolov, M. (2018) Religious Minorities, Nation States and Security: Five Cases from the Balkans and the Eastern Mediterranean

Karpato-Rutenci v Ukrajini

Marc Stegherr: Rusinisch. V: Lexikon der Sprachen des europäischen Ostens

(= Wieser Enzyklopädie des europäischen Ostens. Band 10). Izdal Mildž Okuka / Gerald Krenn. Wieser, Celovec 2002

FUEN koledar 2020

Slovaki na Češkem

<https://www.fuen.org/de/members/Association-of-Slovaks-in-the-Czech-Republic/CZ>

<https://www.radio.cz/de/rubrik/spezial/plotzlich-minderheit-slowaken-in-tschechien>

<http://www.slovaci.cz/>

Nonnemann, A. (2003) Internationale Minderheiten in Tschechien. Universität Lüneburg

Leiserowitz, R. (2008) Die unbekanntan Nachbarn: Minderheiten in Osteuropa. Christoph Links Verlag

Koroški Slovenci v Avstriji

www.nsk.at

www.skupnost.at

Belorusi v Estoniji

Leiserowitz, R. (2008) Die unbekanntan Nachbarn: Minderheiten in Osteuropa. Christoph Links Verlag

Ukrainska krovnna organizacija

<https://www.fuen.org/de/members/Public-Organization-Assembly-of-Nationalities-of-Ukraine/UA>

Izključitev odgovornosti

Vsebine, ki niso eksplicitno označene z drugim virom, so nam dale na razpolago včlanjene organizacije. Kljub natančnemu preverjenju ne jamčimo za aktualnost, pravilnost in popolnost v brošuri objavljenih informacij. Vsebine včlanjenih organizacij izražajo mnenja organizacije oz. njihovih zastopnikov, ne pa nujno tudi mnenja izdajatelja.

Reference in povezave

Pri posrednih in neposrednih referencah na tuje spletne strani (hiperlinki), ki niso odgovornost izdajatelja, bi bila obveznost jamčenja mogoča le v primeru, da je izdajatelj poznal vsebine in je imel v primeru protizakonskih vsebin tehnično možnost preprečiti njihovo uporabo.

Kot izdajatelji izrecno izjavljamo, da v trenutku postavitve povezav na spletnih straneh, na katere vodijo povezave, ni bilo ilegalnih vsebin. Na trenutno in bodočo oblikovanje, vsebino ali avtorstvo povezanih spletnih strani kot izdajatelji nimamo nobenega vpliva. Zato se izrecno distanciramo od vseh vsebin povezanih spletnih strani, ki so bile spremenjene po tem, ko smo nanje povezali. Za ilegalne, napačne ali nepopolne vsebine, posebej pa za škodo, ki nastane iz uporabe ali neuporabe takšnih informacij, jamči izključno ponudnik spletne strani, na katero smo povezali, ne pa tisti, ki preko povezav le referira na neko publikacijo.

FUEN Flensburg / Flensburg
Schiffbrücke 42
D-24939 Flensburg
+49 461 12855

FUEN Berlin
Kaiser-Friedrich Straße 90
D-10585 Berlin
+49 30 364 284 050

FUEN Brussel / Bruxelles
Rue Jacques Jordaens 34
B-1000 Brussel
+32 2 6271822